

موسسه تحقیقات کشاورزی ویم کشور

جمهوری اسلامی ایران

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

گندم دهدشت

رقم جدید گندم دوروم دیم مناسب کشت در مناطق گرمسیر و نیمه گرمسیر کشور

سطح زیر کشت گندم در ایران ۶/۶ میلیون هکتار می باشد که حدود ۴/۲ میلیون هکتار آن به کشت دیم و بقیه به کشت گندم آبی اختصاص دارد. سطح زیر کشت گندم دوروم در دیمزارها بین ۲۵۰ الی ۳۰۰ هزار هکتار در نوسان می باشد. عوامل زیادی از جمله تنش های گرما، سرما و خشکی، آفات و بیماریها، کمبود ارقام پریپتانسیل و سازگار از مهمترین عوامل محدود کننده عملکرد گندم دوروم می باشند. تولید گندم دوروم در دنیا در سال ۲۰۰۳-۲۰۰۲، ۳۳/۵ میلیون تن بوده است ولی در ایران آمار درستی از میزان تولید و متوسط تولید آن در دست نیست. گندم دوروم (*Triticum turgidum*, var. *durum*) جزء گندم های سخت دانه است. بافت متراکم و سخت دانه همراه با درصد پروتئین بالا و قدرت گلوتن آن، گندم دوروم را بهترین گزینه برای تولید اعلاترین انواع پاستا در آورده است. اندوسپرم گندم دوروم پس از آسیاب به صورت دانه هائی موسوم به سمولینا در می آید که مخلوط آن با آب، تولید خمیری چسبنده (پاستا) می نماید که تحت فشار به اشکال مختلفی در می آید. گندم دوروم مصارف غذائی مختلفی دارد ولی بطور خاص برای تولید ماکارونی و اسپاگتی مصرف می شود.

ژنوتیپ 43210 کرج به نام Capeiti در سال ۱۳۷۵ در قالب آزمایش مقدماتی مقایسه عملکرد و سپس در طی سالهای ۱۳۷۶ تا ۱۳۸۰ در قالب آزمایشات پیشرفته در ایستگاه گچساران مورد بررسی واقع شد. در آزمایش سازگاری، متوسط عملکرد دانه رقم دهدشت و شاهد سیمره در مناطق مغان، ایلام، خرم آباد، گرگان و گچساران به ترتیب ۴۰۱۵ و ۳۰۶۸ کیلوگرم بوده است. براساس بررسی انجام شده، با مصرف ۷۵ کیلوگرم نیتروژن خالص در هر هکتار متوسط عملکرد ۳۸۲۱ کیلوگرم از این لاین در مدت سه سال ارزیابی در ایستگاه گچساران حاصل شده است که نسبت به سایر ارقام از عملکرد

موسسه تحقیقات کشاورزی ویم کشور

جمهوری اسلامی ایران

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

بالاتری برخوردار بوده است. بر اساس نتایج آزمایشات آنفارم سال زراعی ۸۳-۱۳۸۲، این لاین در استان کهگیلویه و بویراحمد نسبت به شاهد سیمره بیش از ۱۰٪ و در استان لرستان بیش از ۱۷٪ برتری محصول داشته است.

نتایج ارزیابی واکنش رقم دهدشت به بیماری‌های زنگ زرد و زنگ قهوه‌ای در شرایط مایه کوبی مصنوعی در مرحله گیاهچه‌ای و گیاه کامل (شرایط مزرعه‌ای) در مناطق Hot spot، نشان داد که بیشترین آلودگی به بیماری زنگ زرد و زنگ قهوه‌ای در مرحله گیاه کامل و در شرایط تلقیح مصنوعی به ترتیب MS ۴۰ و MS ۲۰ می‌باشد و نتایج بیانگر مقاومت نسبی رقم جدید نسبت به بیماریهای زنگ زرد و قهوه‌ای می‌باشد.

میزان بذر

از این لاین در سال زراعی ۸۶-۱۳۸۵ در ایستگاه تحقیقاتی دیم گچساران مقدار ۳ تن بذر در طبقات پرورشی ۱، ۲ و ۳ تهیه شده و در سال زراعی ۸۷-۱۳۸۶ مقدار ۳ تن بذر از لاین فوق در طبقه مادری در مناطق ایلام و خرم آباد جهت تکثیر در شرایط نیمه آبی توزیع شده است.

مشخصات زراعی و مورفولوژیک رقم دهدشت در مقایسه با رقم سیمره

صفات	رقم دهدشت	رقم معرفی شده قبلی سیمره (شاهد مناطق)
تیپ رشد	بهاره	بهاره
میانگین عملکرد (kg/ha)	۳۲۲۲	۲۸۴۰
ارتفاع بوته (Cm)	۷۸	۷۹
میانگین درصد پروتئین	۱۱/۳	۱۱
کیفیت از نظر سمولینا	خوب	متوسط - خوب
رنگ دانه	زرد کهربایی	زرد کهربایی
وزن هزار دانه (gf)	۳۹/۴	۳۱/۴
تعداد روز تا ظهور ۵۰٪ سنبله	۹۹	۱۰۰

موسسه تحقیقات کشاورزی ویم کشور

جمهوری اسلامی ایران

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

۱۳۸	۱۳۸	تعداد روز تا رسیدن
متحمل	متحمل	واکنش نسبت به بیماریها
متحمل	مقاوم	ورس
متحمل	متحمل	ریزش دانه

توجیه اقتصادی

رقم جدید در مقایسه با شاهد بطور متوسط ۳۳/۸ درصد افزایش عملکرد دارد. به عبارت دیگر با کشت این رقم به جای رقم سیمره در هر هکتار ۱۰۳۷ کیلوگرم افزایش عملکرد حاصل می شود. متوسط سطح زیر کشت گندم دوروم در مناطق دیم گرمسیری کشور بالغ بر ۳۰۰ هزار هکتار می باشد. چنانچه این رقم در سطح ۲۰۰ هزار هکتار کشت و قیمت هر کیلوگندم دوروم ۳۰۰۰ ریال باشد، سالیانه بطور متوسط مبلغ ۶۲۲۲۰۰ میلیون ریال (۳۰۰۰ × ۲۰۰۰۰۰ × ۱۰۳۷) ارزش افزوده عاید کشور و گندم کاران دیم خواهد شد.

گندم دوروم دهدشت